

Regeringskansliet Justitiedepartementet
ju.L2@regeringskansliet.se

Svar på remiss från Justitiedepartementet – Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)

Region Dalarna ställer sig positiv till att barns rätt till sina föräldrar stärks.

Region Dalarna välkomnar förslaget att möjliggöra behörighetskontroll för sociala föräldrar genom registrering av i folkbokföringen.

Region Dalarna förutsätter att detta inte får innebära att regioner och kommuner hänvisas till skatteförvaltningens telefonköer, utan att uppgifterna kan tillgängliggöras digitalt genom den personuppgiftstjänst som kommunerna och regionernas gemensamma bolag Inera AB, tagit fram.

Idag begränsas Skatteverkets digitala distribution till regionerna av uppgifter från folkbokföringsregistret till de patienter som är folkbokförda i respektive region; *detta trots regioners och kommuners utökade geografiska ansvar* enligt 8 kap 3§ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), 9 kap 1§ Patientlagen (2014:821, fritt skolval enligt Skollagen (2010:800) och fritt val av öppen vård enligt Lag(2008:962) om valfrihetssystem.

Detta är ett exempel – av många – där myndigheternas arbete med digitalisering inte är samordnat.

Mot bakgrund av detta, föreslår Region Dalarna att 2 kap 8§ Lag (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet förtydligas så att Skatteverkets leverans av uppgifter kan ske samlat och tillgängliggöras i tjänster som exempelvis Inera AB:s Personuppgiftstjänst, vilket *väsentligen* skulle kunna underlätta kontroll av fullmakter eller aktuella uppgifter om vårdnadshavare, ändrad folkbokföring vid screening av olika cancerformer, utomlänsfakturerings, beställning och fakturerings av särskilda persontransporter såsom sjukresor, färdtjänst eller skolskjuts – oavsett var de registrerade är folkbokförda.

Hälso- och sjukvårdspersonal som möter barn med uppgivna företrädare för vårdnadshavare ställs ofta inför svåra administrativa och etiska dilemman, därför att uppgivna behörigheter inte kan kontrolleras på ett enkelt sätt och planerad vård förutsätter båda vårdnadshavares godkännande. Hälso- och sjukvården i Sverige är fragmentiserad och gemensamma administrativa system för registrering av exempelvis fullmakter, saknas. Aktuella uppgifter

om vårdnadshavare är inte alltid tillgängliga eller det kan vara svårt att få kontakt med frånvarande eller ointresserade vårdnadshavare. Barnens rätt till vård, omsorg, tandvård och skola skulle bättre tillgodoses om barnens nätverk av andra personer med ett socialt föräldraskap, fanns registrerade och lätt tillgängliga för personal inom vård, omsorg och skola. Registrering av socialt föräldraskap i folkbokföringsregistret skulle därför underlätta; förutsatt att dessa uppgifter – liksom aktuella uppgifter om vårdnadshavare – kan tillgängliggöras digitalt och Ineras Personuppgiftstjänst fullt ut kunna utnyttjas av samtliga regioner och kommuner.

Region Dalarna uppmanar regeringen att bättre samordna myndigheternas arbete med digitalisering.

Barns rättigheter kan stärkas med sociala föräldrar, men det finns också en risk att det kan bli fler som kan tvista om frågor som rör barnet. Som påpekas i utredningen är riskfaktorn för psykisk och fysisk ohälsa ofta kopplat till barnets utsatthet för konflikter. Helt nyligen presenterade Jämställdhetsmyndigheten en kartläggning som visar i vilken utsträckning som utsatthet för våld eller övergrepp beaktats i domstolar vid tvister om vårdnad, boende och umgänge. Kartläggningen visar att riskbedömningar brister, vilket kan få allvariga konsekvenser. I intervjuer med barn framkommer att det finns en risk att barn kan tvingas till att bo och ha umgänge med en våldsutövande förälder. Detta har även Barnombudsmannen tidigare påtalat. Trots att lagstiftningen är tänkt att skydda barn från våld och tvång så fungerar det dåligt i praktiken och detta måste lagstiftaren se till att snarast förändra. Vi menar att en utökad krets med krav på umgänge med barnet, också fordrar utökade skyddsmekanismer som säkerställer att förändringen inte innebär att barnet utsätts för ökade risker för våld, hot eller övergrepp från omgivningen.

2023-01-23

§8 Svar på remiss från Justitiedepartementet - Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)

Diarienummer RS2022/1271

Regionstyrelsens arbetsutskotts beslut

1. Remissvar om Justitiedepartementets betänkande *Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)* ska utgöra Region Dalarnas svar till Justitiedepartementet.

Deltar inte i beslutet

Birgitta Sacrédeus (KD) deltar inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Utredningens förslag syftar till att – med utgångspunkt i barnets bästa – åstadkomma en mer sammanhållen, könsneutral och jämlik reglering om föräldraskap samt regler om föräldraansvar som är anpassade till olika familjekonstellationer. Begreppet sociala föräldrar införs för personer med vilken barnet har en relation som motsvarar den mellan barn och förälder. Barnets rätt till umgänge med sociala föräldrar stärks. Förslaget innehåller regler om tidsfrist inom vilken talan får väckas om hävande av föräldraskapet för den förälder som inte har fött barnet. Vidare föreslås regler om styvbarns adoption för tidigare makar eller sambor, samt adoption efter separation.

Vidare införs föräldrafullmakter som ska registreras i folkbokföringen och som ger andra personer än vårdnadshavare en mer generell behörighet att hantera frågor som gäller barnet.

Regionen ställer sig positiv till förslaget, men pekar på att uppgifter i folkbokföringsregistret gällande alla personer som omfattas av regionens ansvar, behöver tillgängliggöras för kontroll av vårdnadshavare och fullmakter. Införandet av olika valfrihetssystem har inneburit att Skatteverkets geografiska begränsning vid leverans av uppgifter till vårdens system försvårat kontroller – men också kallelser till bland annat screening av cancer.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande daterat 2022-09-28
2. Svar på remiss från Justitiedepartementet – Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)
3. Remissmissiv SOU 2022:38 Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv

Delegeringshänvisning

Beslutet fattas med stöd av punkt 2.3.2 i Regionstyrelsens delegeringsbestämmelser, antagna av Regionstyrelsen 2023-01-13 (§ 1).

Förslag till beslut under sammanträdet

Sofia Jarl (C) föreslår följande tillägg i förslaget på remissvar:

Barns rättigheter kan stärkas med sociala föräldrar, men det finns också en risk att det kan bli fler som kan tvista om frågor som rör barnet. Som påpekas i utredningen är riskfaktorn för psykisk och fysisk ohälsa ofta kopplat till barnets utsatthet för konflikter. Helt nyligen presenterade Jämställdhetsmyndigheten en kartläggning som visar i vilken utsträckning som utsatthet för våld eller övergrepp beaktats i domstolar vid tvister om vårdnad, boende och umgänge. Kartläggningen visar att riskbedömningar brister, vilket kan få allvarliga konsekvenser. I intervjuer med barn framkommer att det finns en risk att barn kan tvingas till att bo och ha umgänge med en våldsutövande förälder. Detta har även Barnombudsmannen tidigare påtalat. Trots att lagstiftningen är tänkt att skydda barn från våld och tvång så fungerar det dåligt i praktiken och detta måste lagstiftaren se till att snarast förändra. Vi menar att en utökad krets med krav på umgänge med barnet, också fordrar utökade skyddsmekanismer som säkerställer att förändringen inte innebär att barnet utsätts för ökade risker för våld, hot eller övergrepp från omgivningen.

Ulf Berg (M) yrkar bifall till Sofia Jarls (C) förslag på tillägg.

Beslutsgång

Ordförande Elin Norén (S) frågar arbetsutskottet om utsänt förslag på remissvar inklusive Sofia Jarls (C) förslag på tillägg kan godkännas, vilket blir fallet.

Skickas till

Chefsjurist

Handläggare

Justitiedepartementet
